

چون له ريگاي چه وئناسينه وه وه
حه قيقهت دروستده بيت؟

دوو نوكته ي هيگلي دهر باره ي حه قيقهت

سلاڤوي ژيزهك
له ئينگليزييه وه: پيشره وه مه مه د

لېره دا روه به پرووي نوكنه به كي زور به ناووبانگي هيگلي دهيينه وه، كه به شپوه به كي نه واو بومان روونده كانه وه، چون حه قيقهت به رپي چه وئناسينه وه وه (misrecognition) دروستده بيت - يان چون باريكه ريگه مان به ره وه حه قيقهت هاوكانه له گه ل خودي حه قيقهت ندا. له سه ره ناكاني ئه مه سه ده يه دا [سه ده ي بيسنه م، و]، له قيناريكدا پوله ندييه ك و جووله كه يه ك، له به رانه ر يه كئري دانيشنوون. پوله ندييه كه به نوره ييه وه شوينگوركي ده كرد و له نه واوي نه وه ماوه يه دا چاوديري جو له كه كه ي ده كرد، دياربوو شنيك هه به به رده وه ام نوره يه ده كاڻ، سه ره نجام نه يواني بو ماوه به كي دريژ بهر به خو ي بگريڻ، ئيدي به خو يدا نه قيبه وه: «بلن، ئپوه ي جووله كه چون

دوو مانگ جاريك درده چيڻ
كوفاريكي فكري، فلسفييه،

پۆلەندى كەللەيى بوو و ھاوارى لېھەسنا:
«ئۇ پياۋيىكى كلاۋچى پىسى، وادەزانى
ئىناگەم، كە ئۇ چ ئامانچىكت ھەبە؟ ھىچ
نەپتىيەك لېرەدا بوونى نىيە، ئۇ ھەر بەم
ئاسانىيە دەنەۋىت دوپپىن قران لە گىرفانم
دەرىپتى!» . كابراى جوو، بەشپوئەيەكى
ئارام و ئەسلىم بوو، وەلامىدايەوہ:
«زۆرباشە، ئىسنا بىنىت ئىمەى جوولەكە
چۆن...» .

دەشىت ھەموو شىپىك لەم كورنە
چىرۆكەدا ئەفسىر بىرپىت، سەرەنا روانىنى
غەرىب و فزولى كابراى پۆلەندىمان بۆ
كابراى جوولەكە ھەبە - ئەمەش ماناى
ئەوہ دەبەخشىپت، كە ھەر لە سەرەناوہ
كارى پۆلەندىيەكە گىرفنارى پەيوەندىنى
پىرۆسەيەكى گۆپزەرەوہ بووہ: وانا كابراى
جوو بۆ ئەو، بەرجەسنى «ئەو سووژەيەى
مەحكومە بە زانىن» دەكات، ئەو كەسەى
وئىنايدەكەين، نەپتى كىشانەوہى پارەى
خەلكى دەزانتىت، بىگومان . پىنى سەرەكى
چىرۆكەكە برىنيە لەوہى كابراى جوولەكە
پۆلەندىيەكەى نەخەلەندانووہ: ئەو بى بەلپىن
دەرنەچوو بەرانبەر بە قسەكەى خۆى و
ئەوہى قىرى پۆلەندىيەكە كىرد، كە چۆن
پارە لە خەلكى بىكشپىنەوہ . پىنى سەرەكى
و گىرنگ لېرەدا برىنيە لە جوئەى دوانەى
كۆنابى چىرۆكەكە - مەوداى نپوان ئەو

دەنوانن نا دوپپىن سەكەى پارە لە گىرفانى
خەلكى دەربەپتىن و بەم رىگەيەوہ سەرەت
و ساماتىكى زۆر بۆخۆنان پىكەوہ بىنىن؟» .
يەھودىيەكە وەلامىدايەوہ: «ئۆكەى، من
پىندەلپىم، بەلام بى بەرانبەر نا، سەرەنا، ئۇ
دەبىت پىنج ئىسلۆنى [پارەى پۆلەندى]م پى
بدەى». جووہكە، دواى وەرگىرنى ئەم پىرە
پارەيە، بەمجۆرە دەسنىپىكىرد: «سەرەنا،
ئۇ دەبىت ماسىيەكى مردوو بىكىرى، سەرى
دەپرى، پاشان دل و ناوسكى دەخەپنە
ئپو پەرداخىك ئاوەوہ . دوانر دەوروبەرى
نپوہشەو، ئەوكانەى مانگى چواردەبە،
دەرپۆت ئەم پەرداخە ئاوە لە گۆرسنانى
كلىسادا دەنپىزىت...» . پۆلەندىيەكە
چاۋچۆكانە قسەى بە كابراى جوولەكە
برى: «و ئەگەر ھەموو ئەم كارانەم كىرد،
ئەوكات منىش دەولەمەند دەبم؟» . كابراى
جوو بەمجۆرە وەلامىدايەوہ: «بەم خىرايىيە
نا، ئەمە ھەموو نىيە، دەبىت كارى
دىكەيش بىكەيت، بەلام ئەگەر دەنەۋىت
گۆى لە كۆنابىيەكەى بىگىرىت، ئەوا دەبىت
پىنج ئىسلۆنى دىكەيشم پىدەپت!» .
دواى ئەوہى دووبارە پارەكەى وەرگىرت،
يەھودىيەكە دىرژەى بە چىرۆكەكە دا،
زۆرى نەبرد، جارىكى دىكە، داواى پارەى
دىكەيشى كىرد، و دىسان ھەر بەم چەشەنە
بەردەوام بوو، نا ئەو كانەى كابراى

خولگەى كۇتايى چىرۇكەكە، لەگەل تەو پىچە دوولايە نىيەدا، چاوە پروانى چركە ساتى چارە سەرىمى دەروونىشكارىيە، كە گوزارشت بىت لە كۇتايىپھىتئانى وەرچەرخان

چركە سانەى كابرانى پۇلەندى،
بەھۇى نوورەيىيەو دەئەقئىنەو
و لەگەل وەلامى كۇتايى كابرانى
يەھودى. ئەو كانەى پۇلەندىيەكە
لەناكاو دەئىت «ھىچ راز و نەھىيەك
بوونى نىيە، ئۇ ھەر بەم ئاسانىيە
دەئەوئىت دوايىن قران لە گىرفانم
دەرىپىنى!»، دەيەوئىت ھەقىقەت
بلىت بەئى ئەوھى خۇى بزائىت
- وانا، ئەو كارى كابرانى جوولەكە
ئەنھا وەكو كارىكى ساخنەكارانە
وەسەف دەكات، بەلام ئاگاي لەو
نىيە، كە يەھودىيەكە ھەر بەرپىگەى
ئەم خەلەئاندىنەو، كە بەرانبەر
بە قسەكانى خۇى وەفادار بوو،
و ھاوكات ئەوھى پەيوەندى بە
بابەئى كىشانەوھى پارەبە (نەھىنى
ئەوھى جوولەكەكان چۇن...)
فىرى ئەوھى كەردووھ. ھەلەى
پۇلەندىيەكە بە ئاسانى برىنيىە
لە روانگەكەى ئەو: لە پىشەوھ

دەروائىت، كە «نەھىنى» شوئىنك لە
كۇتايىيەكانى كارەكەدا خۇى ئاشكرا
دەكات، لە راسنىدا، بەدىدى ئەو،
چىرۇكى يەھودىيەكە رىگەبەكە
بەرەو ئاشكرا بوونى كۇتايى
«نەھىنى»، بەلام «نەھىنى» واقىعى
لەئىو خودى چىرۇكەكەدايە: لەو
شىوازەى كابرانى جوولەكەدا،
بەرىپى گىرانەوھەكەى، ئارەزووى
كابرانى پۇلەندى داگىر دەكات، لەو
شىوازەى كابرانى پۇلەندى بەرەو
ئەم گىرانەوھە رادەكيشرىت و
ئامادەيە لەبرى ئەمە، پارە بدات.
كەوانە، «نەھىنى» كابرانى
جوولەكە، لەئىو خودى ئارەزووى
ئىمە (كابرانى پۇلەندى) دايە:
لە راسنىدا، جووھەكە دەزائىت
چۇن ئارەزوو و چاوە پروانى ئىمە
وردىكانەوھ و حسابى بكات.
بەم ھۆبەوھ دەئوانىن بلىين
خولگەى كۇتايى چىرۇكەكە،
لەگەل ئەو پىچە دوولايە نىيەدا،
چاوە پروانى چركە سائى چارە سەرىمى
دەروونىشكارىيە، كە گوزارشت
بىت لە كۇتايىپھىتئانى وەرچەرخان
و رەوت و «پىوانى وەھم»:
ئەو كانەى كابرانى پۇلەندى لە
نوورەيىياندا دەئەقئىنەو، ئەو
چىدى لەئىو پرۇسە و رەونەكەدا
نەماو، بەلام ھىشنا پىويست
دەكات بەدووى وەھمەكەى خۇيدا
پروا - ئەمەش بەھۇى ئىگەيشن
لەم خالە رىاليىزە دەبىت، كە
كابرانى جوو چۇن، بەرىپى
ساخنەكارىيەكەيەو، بەرانبەر بە
قسەكەى خۇى وەفادار بوو.
ئەو «راز»-ە راكىشەرى دەبىنە
ھۇى ئەوھى ئىمە بە وريايەوھ

بەدووى گىرانەوھى يەھودىيەكەدا
بچىن، دروست برىنيىە لە ئۇبۇزە
پىنئىت ay (ئۇبۇزەى بچووكى
ئەى) لاكانى: ئۇبۇزەى نامۇى
وەھم، ئەو ئۇبۇزەيەى ھۇكارى
ئارەزووى ئىمەيە و ھاوكات -
و پارادۇكسەكەيشى ئىرەدايە
- لە رەونىكى سەروچالاكىدا
(retroactively) بەھۇى ئەم
ئارەزووھە خۇى بە ژىست
دەكات، بە «پىوانى وەھم» ئىمە
ئەزموونى ئەم پىنە دەكەين، كە
چۇن ئەم «ئۇبۇزە-وہەمى» يە (ئەم
«راز»-ە) ئەنھا لە بەئالى ئارەزووى
ئىمەدا رىاليىزە دەبىت.

نوكنەيەكى دىكەى ناسراو رىك
ھەمان بوئىدى ھەيە، ئەگەرچى
بەگشنى ئەم ئىكچوونە نايىن
- بىگومان مەبەسئمان نوكنەى
پەيوەندىدار بە دەرگاي ياساى
چاپنەرى نۆبەمى كىيى دادگابى
كافكا، لەوئىدا، لە سووچى كۇتايى
چىرۇكەكەدا، پياوھ دىئەئىيەكە
لە كابرانى دەرگەوان دەپرسىت:
«ھەمووان ھەولەدەن بگەن بە
ياسا، كەوانە بۇچى لەم ھەموو
سالانەدا ھىچ كەسىك نەيويسنووھ
بچىنە ژوورەوھ، ئەنھا من
نەبىت؟» دەرگەوانەكە ئىدەگات،
كە پياوھەكە چىر ھىزى ئىدا
نەماو و بىسننىشى لەدەسنداوھ،
كەوانە ئەم نەرەيە بەر گوپكانى
دەكەوئىت، كە «ھىچ كەسىك جگە
لەئۇ نانوئىت لەم دەرگايە ئاودىو
بىت، لەو كانەوھ ئەم دەرگايەيان
ئەنھا بۇئۇ دروسنكردبوو، ئىسنا
دەچم گالەى دەدەم». [كافكا،
1985، 237].

سووژه لهوی دیکه داده بریټ (ناره زووی ټو بو دزه کردنه تیو رازی ټهوی دیکه - رازی یاسا، رازی ټهوی جووله که کان چوون...) له راسنیدا «دیاریکردنی پهرچاندن» ی ټهوی دیکه په، ټیمه ریک و هکو دابراو لهوی دیکه، له راسنیدا به شیکین له یارییه که ی ټهو.

په راویزی نووسه:

Franz Kafka: *The Trial*,
- Harmondsworth, (1985) 1
[بو وهرگپرانه کوردییه که ی ټم ټم رومانه ی کافکا پروانه: فرانس کافکا: دادگایی، وهرگپرانه عنا نه های، ده زگای چاپ و په خشی سرده م، سلیمان، 2011، به شی نؤیم].

سهرچاوه:

1 - بو وهرگپرانې ټم بابنه، ټیکسنه ټینگلیزییه که سهرچاوه ی که مم بووه، پروانه:
Slavoj Zizek: *The Sublime Object of Ideology*, Verso, London and New York, 2008, pp. 86 - 71

ههروه ها له م وهرگپرانه دا بو دهقه فارسییه که ش گه راومه ټهوه و دپر به دپر به اوردی فارسییه که م کردوو،

پروانه:

اسلاوی ژیک: عینیت ایدئولوژی، ترجمه علی بهروزی، گرج نو، چاپ اول، نهران، 1389، ص 124 - 128.

و دابه زانندی «ناکوئایی به نال و بهد». (*bad infinity*) وانا، له ههر دوو ټاسنه که دا، خالی ده سنپیک یهک شنه: سووژه رووبه پرووی هه قیقه ټپکی جه وه هری ده بیته وه، ټه و رازی ټهویان ل مه حروم کردوو، ټه و رازی نا ټه بهد له و راده کات - ناوه وه ی ده ست نه گه یشتن به و یاسایه ی له پشنی زنجیره ی بیکوئایی ده رگاگانه، وه لامیک، که ناوانین پییگه ی، ټه و رازه دواینه ی، که چوون جووله که کان ټه وای ټه وه ی، ټه و رازی له کوئایی گپرانه وه ی کابرای جووله که دا (که ده شیټ نا ټه بهد به رده وام بیټ) له چاوه پروانی ټیمه دایه. له ههر دوو ټاسنه که شدا یهک ریگه چاره هه یه: سووژه ده بیټ ټم خاله به ده سنه بیټ، که چوون له هه مان ده سنپیک یارییه که دا، ټه و ده رگایه ی رازه که ده شارټنه وه ټه ناها بو ټه و دروسنکراوه، رازی ریال (واقعی) له کوئایی گپرانه وه ی کابرای جووله که دا برینییه له خودی ټاره زووی ټه و - و به کورنی، چوون پیگه ی ده ره کی ټه و به گوپره ی ټه وی دیکه (ټه و راسنییه ی، که ټه و خو ی و هکو شنپکی دابراو و جودا له ټه وی دیکه ټه زموون ده کات) به شپکی ناوه کی و دانه پراوه له خودی ټه وی دیکه. لپره دا رووبه پرووی جوړیک «په رچاندنه وه» (*reflexivity*) ده بیته وه، که ناوانین ټمه بو رامانی فله سه فه یی کورنیکه یته وه: ټه و ناییه ټمه ندییه ی واده رده که وپټ

ټم به شه ی کوئایی به ټه وای له کوئایی چیرۆکه که ی کابرای پوله ندی و جووله که ده چپټ: سووژه ټه زموونی ټه وه ده کات، که چوون ټه و (ټاره زووی ټه و) برینی بووه له ده سنپیک یه شه ی گه مه که، چوون موئه نی چوونه ژووره وه ټه ناها بو ټه و بووه، چوون خواست و مه به سنی گپرانه وه که ټه ناها داگیرکردنی ټاره زووی ټه و بووه. ټه ناها ټه نوانین کوئاییه کی دیکه بو چیرۆکه که ی کافکا به ټینه وه، ټاوه کو زیکتری بکه یته وه له نوکنه ی کابرای پوله ندی و جووله که: دوی چاوه پروانییه کی زور، پیاوه دیهانییه که له ټوره ییاندنا شهق ده باټ و ټم هاواره به پرووی ده رگه وانه که دا به رز ده کانه وه: «ټه ی کلاوچی و فیلبازی پیس، بوچی وه ها ده نوینی، که ده رگه وانی چوونه ژووره وه ی راز و نه ټینه یه کی گه وره ده گه یټ، له کائیکدا زور باش ده زانی لپره دا له پشنی ټم ده رگایه، هپچ رازیک له ټارادا نییه، که ټم ده رگایه ټه ناها بو من، بو داگیرکردنی ټاره زووی من، دروسنکرایټ!» و ده رگه وانه که (ټه گه ر ده روونشیکار بیټ) به شیوازیکی ټارام و له سه ره خو وه لامیده دانه وه: «باشه ټو ده بینی، که ټیسنا رازی ریالټ که شفرکردوو: له پشنی ده رگا که وه ټه ناها ټه و شنه هه یه، که ټاره زووی ده که یټ...».

له ههر دوو ټاسنه که دا، پیچی و ټالووزی کوئایی، به سروشت په پره وی له م لوژیکه ده کات، که هپگل پییده لپټ به رزکردنه وه

دوو مانگ جازیک ده رده چپټ، گؤفاریکی فکری، فلسفه فییه،